

ES FINANSAVIMO 2014–2020 M. APŽVALGA

KO TIKĖTIS NAUJUOJU LAIKOTARPIU?

Lietuvos Respublikos
finansų ministerija

www.esinvesticijos.lt

Turinys

Ižanga.....	3
Investicijos 2014—2020 m.: kas naujo?.....	4
Prioritetai.....	5
Horizontalieji principai.....	10
Investicijų planavimas ir skyrimas.....	11
Prognozės.....	15
Internetinė svetainė www.esinvesticijos.lt	16

Ižanga

Europos Sąjungos (ES) sanglaudos politikos tikslas – mažinti išsivystymo skirtumus tarp ES regionų. Lietuvai skiriami ES sanglaudos politikos fondai suteikia galimybes įgyvendinti nacionalinį ilgalaikį tikslą – užtikrinti nenutrūkstamą šalies ūkio augimą ir mažinti ekonominio išsivystymo skirtumus tarp Lietuvos ir ES vidurkio.

ES sanglaudos politikai įgyvendinti numatyti ES fondai: Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas, įskaitant „Jaunimo užimtumo iniciatyvą“, ir Sanglaudos fondas.

„ES sanglaudos politika nėra paprastas persikirstymo mechanizmas ar „pinigų karuselė“. Tai yra investicijų politika <...>“, – Danuta Hübner, Europos diplomatijos akademijos Tarptautinės garbės tarybos narė, buvusi Europos komisijos regioninės politikos komisarė.

Diskutuoti dėl ES sanglaudos politikos ateities po 2013 m. buvo pradėta dar 2007 metais. Per šį laikotarpį aptarta nemažai svarbių aspektų: ES sanglaudos politikos apimtis ir tikslų pagrįstumas, sąsaja su strategija „Europa 2020“, galimybės susidoroti su naujais iššūkiais, teritorinės sanglaudos dimensijos įgyvendinimas, makroregioninių strategijų vaidmuo ES sanglaudos politikoje ir ES sanglaudos politikos įgyvendinimo supaprastinimo galimybės. Šių diskusijų rezultatas – modernaus ES sanglaudos politikos biudžeto principų suformavimas. Jis remiasi orientacija į rezultatus, ES fondų panaudojimo supaprastinimu bei modernių finansinių instrumentų taikymu, panaudojant ES fondus.

2014—2020 m. finansiniu laikotarpiu yra akcentuojamas ES valstybių narių siekis nedidinant finansinių išteklių kuo efektyviau kurti pridėtinę vertę ES viduje ES sanglaudos politikai skirtomis ES biudžeto lėšomis.

„Daugiau Europos už tuos pačius pinigus!“ – 2014—2020 m. laikotarpio moto.

Šiame metodiniame leidinyje pateikiamas bendras 2014—2020 m. ES finansinio laikotarpio pristatymas. Apžvalgoje taip pat pristatomi 2014—2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos prioritetai ir svarbiausios naujojo finansinio laikotarpio naujovės.

Svarbiausias ES investicijų sąvokas rasite 2014—2020 m. ES Fondų investicijų terminų žodynyje, kurį galite parsiųsti [čia](#).

Investicijos 2014—2020 m.: kas naujo?

2014—2020 m. finansavimo laikotarpiu Lietuvoje vykdomai ES sanglaudos politikai iš viso skirta 6,82 mlrd. eurų:

- 4,63 mlrd. eurų (iš ERPF ir ESF) skiriama kaip mažiau išsivysčiusiam ES regionui;
- 2,05 mlrd. eurų iš Sanglaudos fondo;
- 31,8 mln. eurų iš Jaunimo užimtumo iniciatyvos.
- Apie 113,8 mln. eurų skirta Europos teritoriniam bendradarbiavimo tikslui, kuris bus vykdomas pagal atskiras bendradarbiavimo veiksmų programas.

2014—2020 m. Lietuva įgyvendins vieną veiksmų programą, finansuojamą iš kelių fondų: Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Europos socialinio fondo (ESF) ir Jaunimo užimtumo iniciatyvos specialių asignavimų bei Sanglaudos fondo. Šiai programai skiriama 6,709 mlrd. ES fondų lėšų.

Naujovės:

- Esminis pokytis, kurio siekiama naujame finansavimo laikotarpyje – perėjimo nuo paramos panaudojimo prie tikslingo investavimo, siekiant kuo didesnę ekonominę pridėtinę vertę.
- Bus skiriamas didesnis dėmesys išmatuojamiems rezultatams visais lygmenimis nuo veiksmų programos iki konkrečių projektų.
- Skatinamos kitokios investavimo formos, pavyzdžiui, viešojo ir privataus sektoriaus partnerystė.
- Plačiau naudojamos ne subsidijų priemonės, o įvairios lengvatinės paskolos, garantijos ir pan. Ir tai bus taikoma ne tik privačiame sektoriuje, bet ir viešosios infrastruktūros projektuose. Tokiu būdu siekiama sukaupti grįžtančių lėšų fondus, kurių lėšos būtų naudojamos kelis kartus, t. y. su mažesniais finansiniais ištekliais pasiekiami daugiau rezultatų.
- Skiriamas didesnis dėmesys regioninei plėtrai – integruotoms teritorinėms investicijoms. Jau Nacionalinės pažangos programoje buvo įtvirtinta nuostata, kad 2014—2020 m. laikotarpiu regioninei plėtrai turi būti skirta ne mažiau kaip 15 proc. ES fondų lėšų (2007—2013 m. laikotarpiu buvo skirta apie 11 proc.).

Prioritetai

Nors 2014—2020 m. finansiniu laikotarpiu Lietuvai numatyta lėšų suma yra labai panaši kaip ir 2007—2013 m. laikotarpiu, tačiau investavimo principai ir jų planavimas šiek tiek skiriasi.

Šiuo laikotarpiu prioritetas bus skiriamas toms sritims, kurios svarbios kuriant didesnę pridėtinę vertę vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu:

- moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir inovacijoms, ypač versle, skatinti,
- informacinių technologijų plėtrai,
- smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai,
- energijos efektyvumui didinti.

Lietuvoje 2014—2020 m. finansiniu laikotarpiu didelis dėmesys skiriamas j aukštą pridėtinę vertę orientuotai ekonomikai. Apie 10 proc. planuojama skirti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimui, apie 8 proc. – smulkių ir vidutinių įmonių skatinimui. Tikimasi, kad investicijos į eksperimentinę plėtrą bei inovacijų skatinimą prisidės prie sąlygų vietinių ir užsienio investicijų pritraukimui pagerinimo, didins konkurencingumą ir sudarys prielaidas spartesniam ekonomikos augimui. Taip pat labai svarbios yra investicijos į energetinio efektyvumo bei atsinaujinančios energetikos sritis, kurioms numatoma skirti apie 14 proc. 2014—2020 m. ES struktūrinių fondų lėšų.

Lietuvos 2014—2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos prioritetai:

1. Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas	
Uždaviniai:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Siekti aktyvesnio turimos ir naujai kuriamos mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų infrastruktūros panaudojimo. • Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje. • Padidinti žinių komercinimo ir technologijų perdavimo mastą.
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	678,88 / 10,1
2. Informacinės visuomenės skatinimas	
Uždaviniai:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti plačiajuosčių elektroninių ryšių tinklų infrastruktūros prieinamumą ir naudojimą vietovėse, kuriose naujos kartos prieigos infrastruktūros plėtros ir paslaugų teikimo negali užtikrinti rinka.

<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti valstybės informacinės infrastruktūros ir išteklių apsaugos efektyvumą. • Padidinti viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslo ir visuomenės poreikiams. • Padidinti IRT paklausą ir naudojimą gyventojų tarpe. • Padidinti elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų prieinamumą ir kokybę. 	244,04 / 3,6
3. Smulkią ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti verslumo lygį. • Padidinti MVĮ tarptautiškumą. • Padidinti MVĮ produktyvumą. • Padidinti MVĮ investicijas į ekoinovacijas ir kitas efektyviai išteklius naudojančias technologijas. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	531,60 / 7,9
4. Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą. • Sumažinti energijos vartojimo intensyvumą pramonės įmonėse. • Sumažinti energijos suvartojimą viešojoje infrastruktūroje ir daugiabučiuose namuose. • Padidinti energijos vartojimo efektyvumą šilumos tiekimo srityje ir namų ūkiuose. • Išbandyti pažangiojo tinklo technologijų diegimo perspektyvas. • Skatinti darnų judumą ir plėtoti aplinkai draugišką transportą siekiant sumažinti anglies dioksido išmetimus. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	971,32 / 14,5
5. Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Sumažinti dėl klimato kaitos atsirandančius nuostolius. • Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį ir užtikrinti tinkamą radioaktyvių atliekų saugojimą. • Pagerinti Baltijos jūros ir kitų paviršinių vandens telkinių būklę. • Padidinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir sistemos efektyvumą. • Padidinti kultūros ir gamtos paveldo aktualumą, lankomumą ir žinomumą, visuomenės informuotumą apie juos supančią aplinką. • Pagerinti vietinės augalijos ir gyvūnijos rūšių, buveinių ir kraštovaizdžio arealų būklę. • Sumažinti miestuose kietųjų dalelių ore ir cheminių medžiagų grunte pavojaus sveikatai ir aplinkai taršos lygį. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	837,78 / 12,5

6. Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti šalies daugiarūšės susisiekimo sistemos ir transeuropinių transporto tinklų sąveiką. • Padidinti regionų judumą plėtojant regionų jungtis su pagrindiniu šalies transporto tinklu ir diegiant eismo saugos priemones. • Sustiprinti integraciją į Europos Sąjungos vidaus energijos rinką. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	1.153,78 / 17,2
7. Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose). • Pagerinti darbo rinkos institucijų paslaugų kokybę ir prieinamumą. • Padidinti gyventojų, ypač ilgalaikių ir nequalifikuotų bedarbių bei neįgalųjų, užimtumą. • Padidinti valstybės įdarbinimo tarnybos veiksmingumą ir labiau orientuoti į rezultatus. • Padidinti darbo paklausą skatinant gyventojų, ypač susiduriančių su sunkumais darbo rinkoje, verslumą. • Pagerinti visuomenės, verslo ir viešojo sektoriaus supratimą apie moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo dėl amžiaus, negalios ir kitų pagrindų principų taikymą ir sustiprinti gebėjimus atpažinti bei šalinti diskriminavimo apraiškas. • Sumažinti nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio 15-29 m. amžiaus jaunimo skaičių. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	728,59 / 10,9
8. Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu	
Uždaviniai:	
<ul style="list-style-type: none"> • Padidinti bendruomenėje teikiamų socialinių paslaugų dalį pereinant nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų. • Padidinti socialinio būsto prieinamumą pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms. • Pagerinti sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą tikslinėms gyventojų grupėms bei sumažinti sveikatos netolygumus. • Sumažinti geografinių sąlygų ir demografinių procesų sukeltus gyvenimo kokybės netolygumus. • Padidinti labiausiai nutolusių nuo darbo rinkos asmenų integraciją į darbo rinką. • Padidinti vyresnio darbingo amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir savanoriškoje veikloje. • Padidinti bendruomenėje teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę, plėtoti paslaugas šeimai. • Sumažinti sveikatos netolygumus, gerinant sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą tikslinėms gyventojų grupėms ir skatinti sveiką senėjimą. • Paskatinti socialinį verslumą ir socialinę atsakomybę didinančių iniciatyvų atsiradimą. • Pagerinti vietines įsadarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. 	
Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	535,83 / 8,0

9. Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas

Uždaviniai:

- Tobulinti ir koncentruoti studijų infrastruktūrą, siekiant aukštesnės studijų kokybės.
- Padidinti kokybiško profesinio ir suaugusiųjų mokymo prieinamumą investuojant į infrastruktūrą.
- Padidinti bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo įstaigų (ypač vykdančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas) tinklo veiklos efektyvumą.
- Pagerinti mokinių ugdymo pasiekimus skatinant pokyčius švietimo įstaigų veikloje.
- Sumažinti anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių ir bendrojo ugdymo programos nebaigusiu asmenų skaičių.
- Siekiant geresnės studijų atitikties darbo rinkos ir visuomenės poreikiams gerinti studijų kokybę ir didinti studijų prieinamumą.
- Stiprinti aukštojo mokslo stebėseną, išorinį vertinimą ir efektyvų studijų valdymą, siekiant nuolatinio studijų kokybės gerinimo.
- Sustiprinti viešojo sektoriaus tyrėjų gebėjimus bei pajėgumus vykdyti aukšto lygio MTEP veiklas.
- Padidinti profesinio ir suaugusiųjų mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams ir patrauklumą.
- Sukurti sąlygas ir paskatas mokymuisi visą gyvenimą, užtikrinant veiksmingą pagalbą tobulinantis.
- Padidinti dirbančių žmogiškųjų išteklių konkurencingumą, užtikrinant galimybes prisitaikyti prie ūkio poreikių.

Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	663,86 / 9,9
--	--------------

10. Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas

Uždaviniai:

- Padidinti valdymo orientaciją į rezultatus.
- Padidinti viešojo valdymo procesų skaidrumą ir atvirumą.
- Pagerinti visuomenei teikiamų paslaugų kokybę, didinant jų atitikimą visuomenės poreikiams.
- Pagerinti verslo reguliavimo aplinką.
- Pagerinti žmogiškųjų išteklių valdymą valstybinėje tarnyboje.

Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	150,36 / 2,2
--	--------------

11. Techninė parama veikslių programai administruoti

Uždaviniai:

- Užtikrinti efektyvų veikslių programos administravimą.

Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	187,54 / 2,8
--	--------------

12. Techninė parama, skirta informuoti apie veikslių programą ir jai vertinti

Uždaviniai:

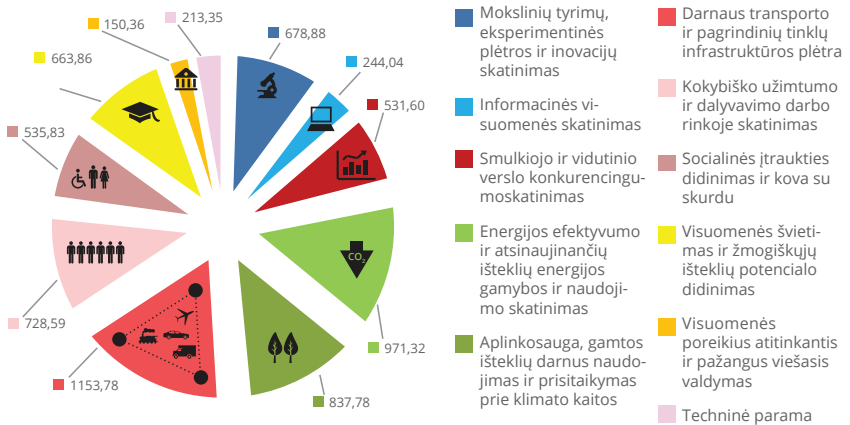
- Užtikrinti informavimą apie ES fondų investicijas.
- Užtikrinti ES fondų investicijų vertinimą.

Planuojamas finansavimas (mln. Eur / proc.)	25,81 / 0,4
--	-------------

ES sanglaudos politikos reglamentuose išskirti 11 teminių tikslų ir juos įgyvendinantys investavimo prioritetai (virš 50). Šie teminiai tikslai yra skirti strategijos „Europa 2020“ tikslams pasiekti. Kiekviena šalis turi skirtingus plėtros poreikius, todėl renkami skirtingus teminius tikslus.

ES fondų lėšų paskirstymas pagal veiksmų programos prioritetus (mln. eurų)

Sąsaja su strategija „Europa 2020“

Naujajame laikotarpyje pabrėžiama ES sanglaudos politikos sąsaja su strategijos „Europa 2020“ tikslais užimtumo, inovacijų, švietimo, socialinės įtraukties, klimato ir energetikos srityse – siekiama skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą, tikintis kryptingai artėti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo link.

Siekiant šio susiejimo ir strategijoje „Europa 2020“ iškeltų tikslų, 2014—2020 m. ES finansavimo laikotarpiu numatomos esminės permainos, padėsiančios pasiekti poreikių valstybėms narėms ir regionams išpildymą. Pirmiausia bandoma nustatyti geresnį planavimą ir mažesnį veiklų dubliavimąsi, kadangi tai – efektyvesnio ES struktūrinių ir investicijų fondų koordinavimo pagrindas, padedantis užtikrinti tikslingesnes sąsajas su kitomis ES priemonėmis, kaip antai programa „Horizontas 2020“, Europos infrastruktūros tinklų priemone ar Užimtumo ir socialinių inovacijų programa.

Dėmesys jaunimo nedarbui

Naujuoju laikotarpiu ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimo užimtumui didinti.

Europos Vadovų Tarybai ir Europos Komisijai išreiškus susirūpinimą jaunimo nedarbo lygiu ES, kuris 2012 m. viršijo 25 proc., sukurta jaunimo užimtumo iniciatyva, padėsianti integruoti nesimokantį, nestudijuojantį ir nedirbantį jaunimą į darbo rinką. Šią iniciatyvą planuojama finansuoti ir 2014—2020 m. Europos socialinio fondo lėšomis.

Investicijų veiksmingumo užtikrinimas

Verta pažymėti, kad prieš skiriant lėšas, šalims narėms nustatytos išankstinės (ex ante) sąlygos, taip siekiant užtikrinti investicijų veiksmingumą. Tik įgyvendinus šias sąlygas bus skiriamos lėšos priemonių įgyvendinimui. Išankstinių sąlygų pavyzdžiai: pažangiosios specializacijos strategijos, kuriomis siekiama nustatyti išskirtinius pranašumus ir potencialą, verslui palankios reformos, transporto strategijos, viešųjų pirkimų sistemų, aplinkosaugos teisės aktų atitikties gerinimo priemonės, kovos su jaunimo nedarbu ir mokyklos nebaigimu strategijos, taip pat lyčių lygybės ir kovos su diskriminacija strategijos.

Horizontalieji principai

ES fondų lėšomis finansuojamuose projektuose siekiama integruoti horizontaliuosius principus, kuriais norima įgyvendinti tam tikrus socialinius ir vertybinius tikslus.

Šie principai vadinami horizontaliaisiais, nes jie gali būti įgyvendinami visose srityse ES fondų lėšomis finansuojamuose projektuose. Šių principų poveikis apima ne atskirų tikslų siekimą, o susijęs su beveik visomis gyvenimo sritimis.

Horizontalieji principai turi būti įgyvendinti per paties projekto turinį, todėl apie jų įgyvendinimą reikia galvoti rengiant projektą ir numatyti, kaip šie principai bus įgyvendinti kiekviename projekto etape.

Horizontaliųjų principų įgyvendinimas teikia naudą visuomenei ir patiems projekto vykdytojams. Pavyzdžiui, taikant horizontaliuosius principus įgyvendinant projektus kuriamas dialogas tarp vietos bendruomenių ir atskirų visuomenės grupių, skatinamas ES fondų finansavimo naudos supratimas, puoselėjamas bendras interesas ir gerovė.

2014-2020 m. laikotarpiu numatyti horizontalieji principai:

- **Darnaus vystymosi** principu siekiama užtikrinti optimalias gyvenimo sąlygas dabartinei ir ateinančioms kartoms, Lietuvos darnaus vystymosi strategijoje akcentuojama būtinybė derinti aplinkosauginius, ekonominius ir socialinius

vystymosi aspektus. Projektų atrankos metu bus vertinama jų atitiktis išteklių efektyvumo, biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugos, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo, aplinkosauginių reikalavimų įgyvendinimo, rizikos prevencijos ir valdymo, atsparumo nelaimėms, atitikimo skirtingų funkcinių gebėjimų vartotojų poreikių tikslams bei „teršėjas moka“ principui.

- **Lygių galimybių ir nediskriminacijos** principas suprantamas ne tik kaip lygių galimybių užtikrinimas, bet ir draudimas varžyti žmogaus teises ar teikti asmeniui privilegijas dėl jo lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, socialinės padėties, amžiaus arba seksualinės orientacijos. Neįgaliesiems, vyresnio amžiaus ir kitiems, skirtingas funkcines galimybes turintiems žmonėms, turėtų būti užtikrinta galimybė tokiomis pačiomis, kaip ir kitų asmenų sąlygomis, naudotis fizine infrastruktūra, transportu, IRT ir kitomis priemonėmis bei paslaugomis.
- **Moterų ir vyrų lygybės** principas apima lygias teises, atsakomybes ir galimybes abiem lytims. Įgyvendinant šį principą, svarbu atsižvelgti į moterų ir vyrų žinias, interesus, patirtį, jų vaidmenis, kad abi lytys vienodai galėtų pasinaudoti 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu teikiama nauda.

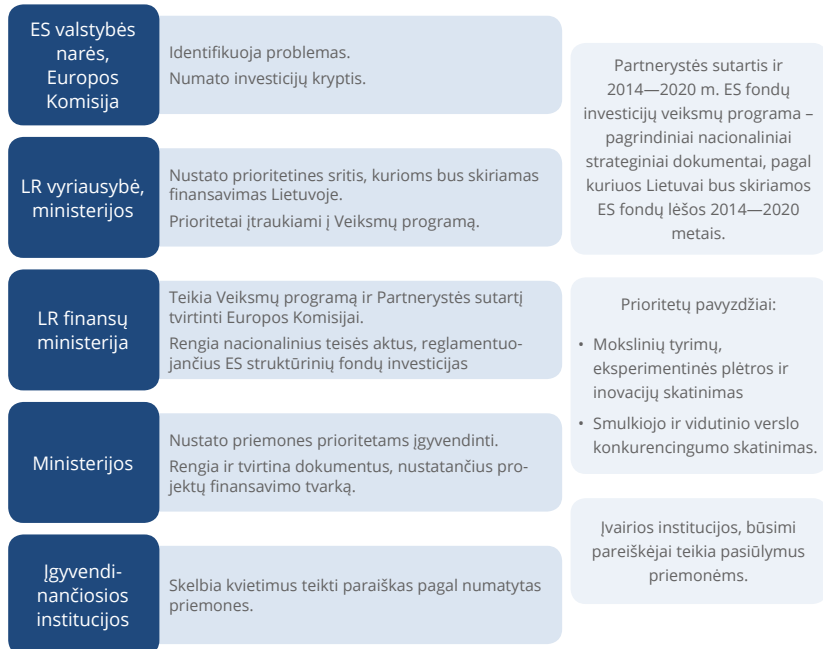
Investicijų planavimas ir skyrimas

ES fondų lėšos investuojamos į atskirus projektus, turinčius aiškią pradžią ir pabaigą, skirtus konkrečiai problemai spręsti ir turinčius užtikrinti aiškų poveikį projekte numatyta tikslinei grupei.

Rengiant projektą pagal nustatytus formos ir turinio reikalavimus, nurodoma projekto idėja, siekiami tikslai, reikalingas biudžetas, veiklos, kurios bus įgyvendintos projekto metu, ir kita informacija, kurios reikalaujama paraiškoje.

Tokios projekto idėjos pateikimo formos leidžia institucijoms, atsakingoms už ES fondų lėšų skirstymą, atrinkti geriausius projektus, kurie efektyviausiai, t. y. mažiausiomis sąnaudomis sprendžia aktualias problemas, atitinka tikslinių grupių poreikius ir atitinka projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytus veiksmų programos priemonės tikslus bei prisideda prie 2014—2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų įgyvendinimo.

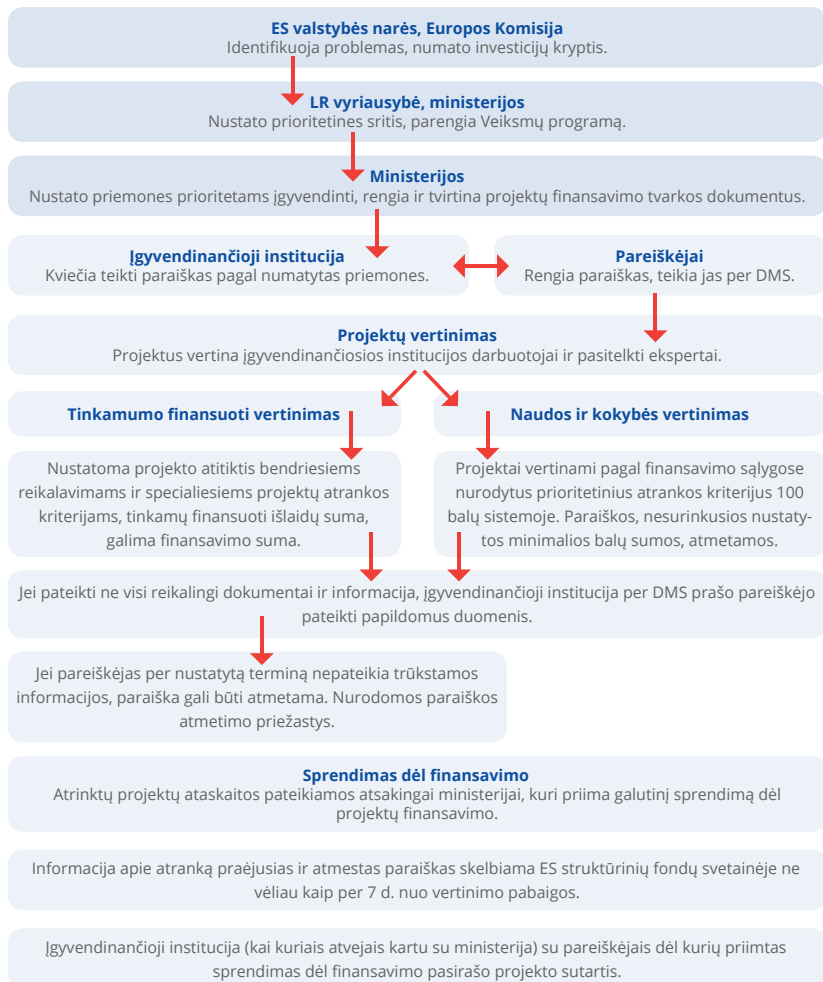
I schema. Kaip nustatomos finansavimo kryptys?

Įgyvendinančiajai institucijai paskelbus kvietimą, projektą įgyvendinti siekiantis juridinis asmuo teikia paraišką. Kvietime teikti paraiškas yra nurodoma ir teikimo tvarka – terminai, reikalavimai ir kt.

Paraiška finansuoti iš ES fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą pildoma tiesiogiai prisijungus prie iš ES fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainės (DMS) arba iš DMS parsisiuntus iš dalies užpildytą paraiškos formą, pritaikytą konkrečiam kvietimui teikti paraiškas.

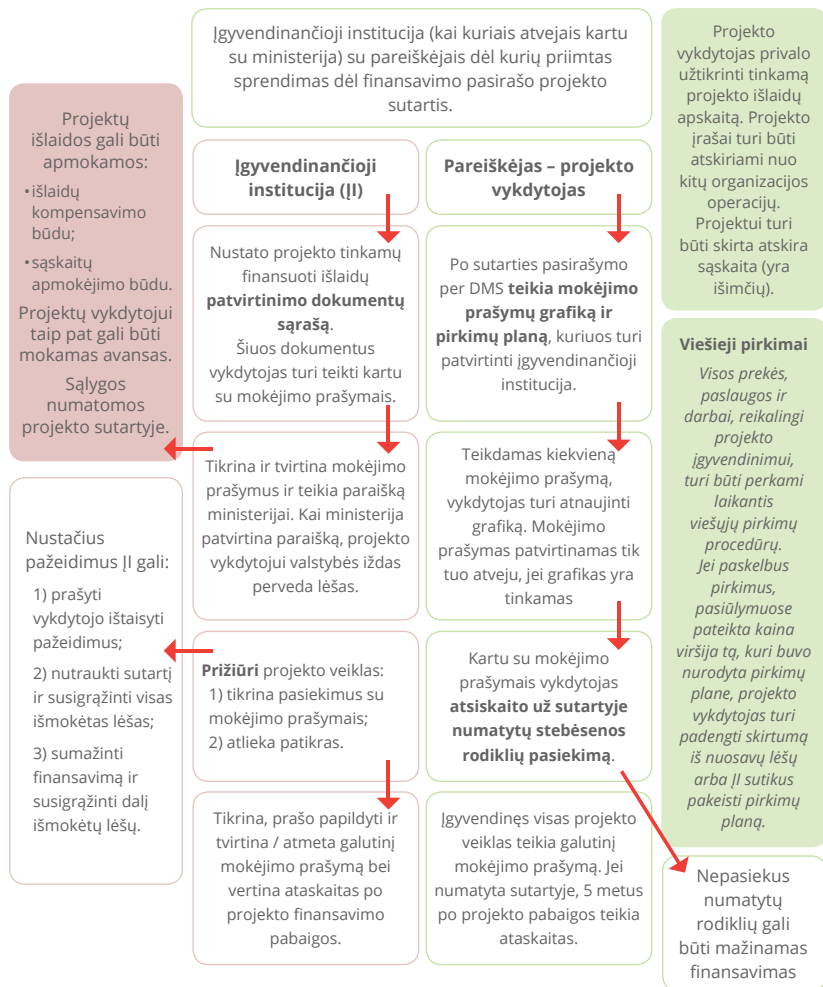
II schema. Paraiškų teikimas ir vertinimas (konkurso būdu)

Įgyvendinančiajai institucijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo ministerijos ir įgyvendinančiosios institucijos (arba tik įgyvendinančiosios institucijos) su pareiškėju pasirašo ES struktūrinių fondų lėšomis bendrai finansuojamo projekto

sutartį. Šis dokumentas nustato ES struktūrinių fondų, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų ir (ar) projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavų lėšų naudojimo sąlygas.

III schema. Projektų įgyvendinimas

Prognozės

Ilgalaikis investicijų poveikis

Nuo Lietuvos įstojimo į ES iki 2011 m. pabaigos į Lietuvos ūkį jau yra investuota 16,362 mlrd. Lt ES struktūrinių fondų lėšų, o iki 2015 m. pabaigos bus dar panaudota apie 12,65 mlrd. Lt. Šalies ekonomiką ES struktūrinių fondų finansavimas veikia dviem etapais. Vienu atveju poveikis jaučiamas programos įgyvendinimo metu per investicijas, tiesioginį lėšų „įsiliejimą“ į ekonomiką. Ilgalaikis tiesioginio finansavimo poveikis jaučiamas jau pasibaigus projektui – dažniausiai per pasiektą technologinę pažangą ir sustiprintus žmogiškuosius išteklius.

ES struktūrinių fondų investicijų ilgalaikis poveikis priklauso ne tik nuo finansavimo dydžio, bet ir nuo struktūros, t. y. lėšų paskirstymo tarp trijų pagrindinių ekonominių veiksnių: fizinės infrastruktūros, žmogiškųjų išteklių bei mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP).

Siekiant apskaičiuoti, kokį poveikį 2004—2006 m. ir 2007—2013 m. ES struktūrinių fondų investicijos turėjo ir tebeturi Lietuvos BVP pokyčiams ir koks prognozuojamas šalies ekonomikos augimas iki 2020 m., Finansų ministerijos užsakymu 2012 m. sausio-balandžio mėn. buvo atliktas ekonometrinis modeliavimas. Susipažinti su šiuo dokumentu galite čia: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/fm/failai/Vertinimas_ESSP_Neringos/Poveikio_ekonomikai_modeliavimas2012_sant-rauka_LT.pdf.

ES finansavimo poveikis Lietuvos ūkiui

Nagrinėjant 2004—2011 m. laikotarpio ES finansavimo struktūrą Lietuvoje matyti, kad 65,5 proc. ES struktūrinių fondų lėšos į ekonomiką įsiliejo per viešojo sektoriaus investicijas, 12,2 proc. per privataus sektoriaus materialines investicijas ir 22,3 proc. buvo skirti bendrajai produkcijai (veiklai, nesusijusiai su materialinių gėrybių kūrimu, pvz., mokymai, studijos). Trumpalaikis finansavimo poveikis daugiausia pasireiškė statybų sektoriuje – daugiau nei pusė analizuojamo laikotarpio lėšų (57,3 proc.) buvo panaudota statyboms ir susijusiems darbams finansuoti; 31,6 proc. lėšų atiteko privačių paslaugų sektoriaus įmonėms, finansuojamuose projektuose vykdančioms įvairius darbus ar paslaugas, 11,1 proc. – viešųjų paslaugų sektoriui. Ilgalaikis poveikis ekonomikai daugiausiai pasireiškė per bendrąją ekonominę infrastruktūrą (šiai veiklai skirta 78,6 proc. viso finansavimo), žmogiškųjų išteklių plėtrai teko 18,8 proc., o 2,6 proc. buvo nukreipti į MTEP.

Rezultatai rodo, kad analizuojamos ES finansavimo poveikis BVP stiprėja iki 2013

m. ir 2004—2013 m. laikotarpiu lemia 1,57 procentinio punkto didesnę realaus BVP (palyginamosiomis 2005 m. kainomis) vidutinį metinį augimą nei būtų be finansavimo.

Prognozuojama, kad per 2004—2015 m. laikotarpį iš viso bus sukurta 66,36 mlrd. papildomo nominalaus BVP, o integruota grąža pasieks 1,97, t.y. kiekvienas investuotas litas atneš 1,97 Lt nominalaus BVP grąžos.

ES struktūrinių fondų investicijos reikšmingai prisideda sprendžiant nedarbo problemą Lietuvoje. Dėl ES finansavimo naujai sukurtų ir (ar) išsaugotų sąlyginių darbo vietų skaičius 2011 m. pabaigoje siekė 115,5 tūkst., t.y. 9,1 proc. nuo visų užimtųjų ir 7,4 proc. punkto mažino nedarbo lygį. Prognozuojama, kad pabaigus įgyvendinti 2007—2013 m. veiksmų programas, poveikis užimtumui ims silpnėti ir 2015 m. pabaigoje liks 73,34 tūkst. naujai sukurtų ir (ar) išsaugotų sąlyginių darbo vietų, kas nedarbo lygį mažins 5,3 proc. punktais.

Lietuvos ūkio augimo iki 2020 metų prognozė

Sudarant Lietuvos ūkio augimo iki 2020 m. prognozę buvo daromos prielaidos, kad ES finansavimo apimtis Lietuvai naujuoju 2014—2020 m. ES finansiniu laikotarpiu sumažės 14 proc., o finansavimo paskirstymo struktūra bus tokia pati kaip dabartiniame laikotarpyje.

Atliekant prognozę buvo įvertinti trys ūkio augimo scenarijai: optimistinis, pesimistinis ir scenarijus, pagrįstas ekspertų ir tarptautinių institucijų duomenimis. Pastarojo scenarijaus atveju vidutinis Lietuvos BVP augimo tempas 2012—2020 m. siektų 3 proc., o net iki pusės šio prieaugio būtų gauta ES finansavimo dėka. Pesimistinio scenarijaus atveju BVP augimo tempas siektų 2,5, optimistinio – 4 proc. per metus.

Internetinė svetainė www.esinvesticijos.lt

Svarbiausią informaciją apie 2014-2020 m. ES finansavimo laikotarpį galima rasti el. svetainėje www.esinvesticijos.lt.

Šioje interneto svetainėje apie ES struktūrinių fondų investicijas Lietuvoje pateikiama informacija apie 2014-2020 ES struktūrinius fondus, finansavimo sritis taip pat galima rasti strateginius dokumentus, kitą aktualią informaciją pareiškėjams ir projektų vykdytojams.

Naujienose galima susipažinti su svarbiausiomis naujienos apie finansavimą, įvykdytus ar tebevykdomus projektus, rasti informacijos apie renginius, peržiūrėti nuotraukų ir video galerijas.

Skiltyje „**Finansavimas**“ pateikiama ne tik bendra informacija apie ES fondų investicijas, bet ir informacija [pareiškėjams ir projektų vykdytojams pagal laikinąją tvarką, finansavimo skyrimo, vertinimo ir įgyvendinimo schemas, ES fondų investicijų administravimo schema, patvirtintos priemonės, kvietimai teikti paraiškas, planuojami valstybės \(regionų\) projektai, pirkimų skelbimai.](#)

[2007—2013 ES struktūrinių investicijų portalo](#) rubrikoje „**Rezultatai ir statistika**“ skelbiama informacija apie sukurtus produktus, ES fondų panaudojimo vertinimas, ES fondų panaudojimo statistika.

Skiltyje „**Dokumentai**“ projektų rengėjai ir vykdytojai gali rasti su strategija ir planavimu, finansavimo skyrimu, projektų valdymu susijusius dokumentus, taip pat įvairias ataskaitas, publikacijas ir dokumentų projektus. Pareiškėjams ir projektų vykdytojams svarbius dokumentus rasti padeda patogi dokumentų paieškos sistema.

